

Analytická geometria

Analytická geometria je oblasť matematiky, v ktorej sa študujú **geometrické útvary** a **vzťahy medzi nimi** pomocou ich **analytických vyjadrení**. Praktický význam analytického vyjadrenia je v tom, že vieme ľahko zistiť - vypočítať, či bod **X** je bodom daného útvaru, ak poznáme súradnice bodu **X**.

Pomocou zvolenej **súradnicovej sústavy** vieme každý základný geometrický útvar vyjadriť jednoznačne v tvare istej **rovnice** (alebo **nerovnice - NR**).

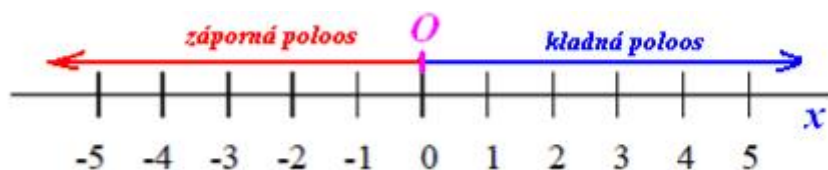
Vzťah medzi príslušným geometrickým útvarom a jeho rovnicou (NR) je daný nasledovným pravidlom:

Ľubovoľný bod **X** leží v danom útware práve vtedy, ak jeho súradnice **splňajú** rovnicu (NR) útvaru.

Na základe tohto pravidla **prienikom** útvarov U_1 a U_2 je množina všetkých bodov, ktorých súradnice **splňajú súčasne** rovnice (NR) oboch týchto útvarov, t. j. sústavu týchto rovníc (NR).

Súradnice bodu na priamke

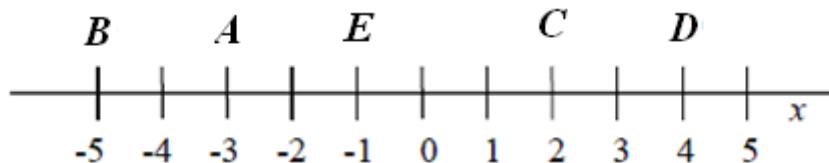
Číselná os je na priamke **x** určená voľbou jednotky a voľbou začiatku bodom **O**, ktorý rozdelí priamku **x** na dve **opačné polpriamky** – **kladnú** a **zápornú poloos**. Takáto číselná os predstavuje **jednorozmerný súradnicový systém** – **jednorozmernú súradnicovú sústavu**, ktorú označujeme O_x .

Bod **O** má súradnicu **0**, čo zapisujeme $O = [0]$, alebo zjednodušene $O [0]$.

Príklad 1: Zobrazte v O_x body: $A = [-3]$, $B = [-5]$, $C = [2]$, $D = [4]$, $E = [-1]$

Riešenie:

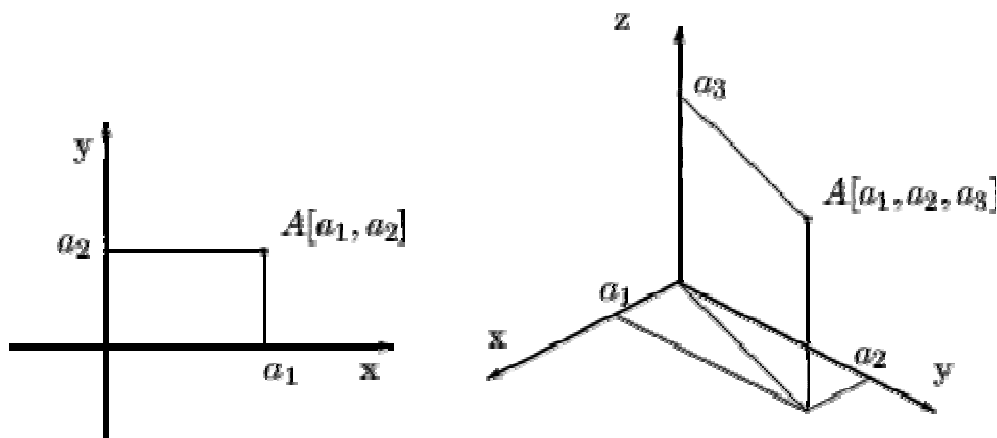

Súradnicová sústava

Karteziánska súradnicová sústava v rovine (v priestore) je sústava dvoch (troch) navzájom **na seba kolmých priamok**, ktoré voláme **osi súradnicovej sústavy**. Ich **jediný spoločný bod** voláme **začiatok súradnicovej sústavy** a označujeme ho znakom **O** a súradnicovú sústavu označujeme O_{xy} (O_{xyz}).

Každá os je rozdelená bodmi, ktoré na tej istej osi sú od seba rovnako vzdialené počínajúc bodom **O**. Túto vzdialenosť nazývame **jednotka** pre danú os. Jednotky jednotlivých osí môžu mať **rovnakú** alebo **rôznu** veľkosť.

Karteziánska súradnicová sústava **je prostriedok**, pomocou ktorého **každému bodu** v rovine (v priestore) vieme **jednoznačne priradiť usporiadanú dvojicu (trojicu) reálnych čísel**, ktoré voláme **súradnice** daného bodu.

Fakt, že bod A má súradnice a_1, a_2, a_3 , budeme zapisovať $A = [a_1; a_2; a_3]$ alebo $A[a_1; a_2; a_3]$.

Príklad 2: Zostrojte v $Oxyz$ bod $Q = [4; 3; 5]$

Riešenie: V rovine xy (určenej osami x a y) zostrojíme bod $Q' = [4; 3; 0]$ (tzv. *pomocný bod*).
 Bodom Q' zostrojíme kolmicu k na rovinu $xy \approx$ *rovnobežnú* s osou z .
 Obrazom bodu 5 na osi z zostrojíme *rovnobežku* p so *spojnicou* OQ' .
 Priesečník priamky p a kolmice k je hľadaný bod Q , $p \cap k = \{Q\}$.

